

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑΙ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ
1932

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΒΡΑΜΗ

Α'

Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΛΗΜΗΣ Ο ΧΙΟΣ (1680—1714)

Ἡ τελευταία ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔχομεν περὶ τοῦ διαπρεποῦς τούτου Ἱεράρχου εἶναι τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα¹, ὅστις δέχεται, ὅτι οὗτος ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῶν Ἰωαννίνων τῷ 1680 ἔτει καὶ οὐχὶ τῷ 1686, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀμασείας Ἀνθιμος Ἀλεξούδης, καθότι ἀπαντῶμεν αὐτὸν ἐν ἐπιγραφῇ τῆς μονῆς Βοτσᾶς Γρεβενητίου Ζαγορίου ἐξ ἧς φαίνεται, ὅτι ὁ ναὸς ἀνεκαινίσθη ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ ἐν ἔτει ,αχπ' (=1680)².

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τινος ἀκόμη ἐπιστολῆς τοῦ Εὐγενίου Ἰωαννουλίου τοῦ Αἰτωλοῦ πρὸς τὸν Κλήμεντα Ἰωαννίνων δῆλον καθίσταται, ὅτι οὗτος ἦτο ἐν ἔτει 1680 Μητροπολίτης Ἰωαννίνων. Ὁ Εὐγένιος ἐν ἔτει 1680 δυσσεβηθεὶς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς Μονῆς τῆς Γούβης εἰς Καρπενήσιον, ἐκεῖθεν

¹) Περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ *Μανουὴλ Γεδεών*, «Ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης» ἐν «Ἐκκ. Ἀληθεία» τόμ. Δ' (1883—1884) Κων]πολις σελ. 164—165. Πρὸ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ *Η. Ἀ[ραβαντινός]*, *Χρονογραφία Ἡπείρου* τόμ. Β, σελ. 225, Ἀθῆναι 1856. Τὰ αὐτὰ ἀναφέρει καὶ ὁ Ἱερομόναχος *Ζωσιμᾶς Ἐσφιγμενίτης* ἐν τῷ ἡμερολογίῳ «Φήμη» ἔτος Β' σελ. 1404 κέ. Βόλος 1887. Τελευταίως δὲ ὁ Π. Μητροπολίτης Παραμυθίας Ἀθηναγόρας, ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» ἔτος Γ' (1928). «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἰωαννίνων» σελ. 33. Ἐπίσης ἐδημοσίευσεν οὗτος περὶ αὐτοῦ μικρὰν μελέτην ἐν «Ἐλλοπία», περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ ἐν Ἰωαννίνοις, ἔτος Α' (1931).

²) «Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν» ἔτος Β' (1925) Ἀθῆναι σελ. 328 «Ὄνόματα καλλιτεχνῶν ἐκ μεταβυζαντινῶν ἐπιγραφῶν».

δὲ εἰς Ναύπακτον διὰ τῆς πατρίδος του Μεγάλου Δένδρου, εἶτα εἰς Αἰτωλικόν, ζητῶν νὰ εὕρη ἡσυχίαν, ἀλλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν κατοίκων Βρανιανῶν ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν μονὴν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς Γούβης, δυσανεστηθεὶς δὲ καὶ πάλιν, ὑπέρογκως ἤδη ὢν, ἀπῆλθε τὸ τρίτον εἰς Καρπενήσιον τῷ 1680, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανέρχεται εἰς Γούβαν διὰ περιοδείας, ἣν ὀνομάζει «λιτὴν» ἐν τινι τῶν ἐπιστολῶν του. Γράφει λοιπὸν περὶ τούτου εἰς τὸν Ἰωαννίνων Κλήμεντα: «Ἐφύγομεν σὺν Θεῷ καὶ ἡμεῖς δι' εὐχῶν τῆς τῆς Γούβης τὰ πάθη ὡς ἔκ τινος σκοτεινοῦ δεσμοτηρίου, καθὼς θέλει τῆς τὰ εἰπεῖ μὲ τὸ στόμα ὁ ῥηθεὶς κύρ Νικόδημος», (αχπ' [=1680], Ἰουνίου κη': ἐπιστ. νη')¹.

Ὅσα δὲ ὁ Ἀραβαντινὸς ἀναφέρει περὶ τῆς πενταετοῦς διαμονῆς αὐτοῦ παρὰ τῷ τότε διαπρεπεῖ διδασκάλῳ τῆς ἐν Ἰωαννίνοις Σχολῆς Γκιούμι Βησσαρίωνι Μακρῇ ἐν τῇ Μονῇ Λυγκιάδων εἶναι μυθεύματα, καθότι περιίπτει εἰς πλείστας ὄσας ἀντιφάσεις².

Ἀνάληθές εἶναι ἐπίσης ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Ἀραβαντινός, ὅτι ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης ἦτο «ἀνὴρ ἀμαθέστατος καὶ ἀπαίδευτος», διότι φαίνεται ἀμέσως τοῦτο ἐκ μιᾶς ἐπαινετικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου, υἱοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, ἐν τῇ ὁποίᾳ σὺν τοῖς ἄλλοις γράφει αὐτῷ: «Ἰσθι, τοίνυν, ὦ φίλη καὶ ἱερὰ κεφαλή, τὰς ἀδρανεῖς καὶ ἀγοραίους φιλίας τῆς ἔξωθεν ἠροτῆσθαι βιοθείας, καὶ μὴν καὶ γραμμάτων χρῆζειν συχνῶν, καὶ λόγων μακρῶν, ἵνα τῇ ἐκεῖθεν ἐπικουρίᾳ ἢ οἴκοθεν σφῶν ἀσθένεια καλυφθεῖσα μὴ γίγνηται κατάφωρος· καθὰ περ γὰρ τῶν δένδρων, ὅσα καρπῶν ἀμοιρεῖ, ὡς ἐπι τὸ πολὺ φύλλοις βρίθεται, τῇ ἐκείνων δαψιλείᾳ τὴν ἔνδειαν τῶν καρπῶν παραμυθούμενα, οὕτω καὶ οἱ ὡς ἔτυχεν εἰς φιλίαν ἠρομόσθησαν, ἐπειδὴ τοῦ καρποῦ τῆς εἰλικρινοῦς ἀγάπης στέρονται, τὴν κατ' αὐτοὺς πτωχείαν τῇ πολυφυλλίᾳ τῶν γραμμάτων συσκιᾶσαι σπουδιάζουσιν, ἀλλ' ὅσοι ταῖς ἑαυτῶν ψυχαῖς βαθείας στοργῆς ῥίζας ἀνήκαν, καὶ ἐξ αὐτῆς πλουσίους ἀποφέρουσι καρπούς, ἦμισα τῶν φύλλων ἐπιστρέφονται... Τοιαύτην ἀρ' οὖν ἐγὼ τὴν ὑμῶν οἶδα φιλίαν, ἀραρόσι θεμελίους ἐπωκοδομουμένην,...

¹) *Μ. Παπανίκα*, «Αἱ Σχολαὶ τῶν Ἀγιάρων καὶ οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν», ἐν τῷ «Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κων/λεως» τόμ. ΚΣ' (1896) σελ. 5, Περβλ. Σπ. Δάμπρου, «Νέος Ἑλληνομνημῶν» τόμ. Δ' (1907) σελ. 27—28 ὁ βίος Εὐγενίου Ἰωαννουλίου τοῦ Αἰτωλοῦ ὑπὸ Ἀναστασίου Γορδίου.

²) Μητροπολίτου Παρναμυθίας *Ἀθηναγόρα*, ἐνθ' ἄνωτέρῳ σελ. 34. Σημειωτέον, ὅτι ἀνακριβῆς μοι φαίνεται καὶ ἡ γνώμη τοῦ Μ. Γεδεῶν, ὅτι οὗτος ἐν ἔτει 1989, ὢν ἐν Κων/λει ὡς συνοδικός, ἠκροάσατο καὶ τινος τῶν τότε διδασκάλων τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, καθὰτι οὐδεμίαν μαρτυρίαν παρέχει, οὔτε δὲ καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν τοῦτο ἄλλοθεν.

κἂν γράφω τοίνυν, ὃ πρὸς αὐτὴν ἔρωσ ὑπαγορεύει μοι τὰ γράμματα· κἂν ὑπὸ φροντίδων τινῶν σιωπᾶν ἀναγκάζωμαι, οὐδὲν ἔλαττον μέντοι γε ἐπὶ μέσης ψυχῆς ἐγκεκολαμμένην φέρω τὴν εἰκόνα τῆς περισπουδάστου μοι κεφαλῆς· διὰ στόματος ἔχω τὸ χρυσοῦν αὐτῆς ὄνομα. Ἐπαινέτης εἰμὶ τῶν ἀρετῶν, αἷς δορυφορεῖται καὶ περιστέφεται...»¹.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς φαίνεται, ὅτι ὁ Ἱωαννίνων Κλήμης ἦτο πεπαιδευμένος καὶ ἔμπειρος τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης, διὸ τῷ 1695 ἔτει, ὅτε ἀνεφύη ἡ θεολογικὴ ἐκείνη ἔρις² μεταξύ τῶν λογίων τῶν Ἱωαννίνων καὶ διέστησεν αὐτοὺς εἰς δύο ἀντιμαχομένας μερίδας, ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος, ἔχων μάλιστα συμπαραστάτην τὸν Βησσαρίωνα Μακρῆν, τῆς δὲ ἄλλης μερίδος ἠγεῖτο ὁ ἱερεὺς Γεώργιος Σουγδουρῆς, διδάσκαλος καὶ οὗτος τῆς Σχολῆς Γκιούμα.

Ἐν ἔτει 1689 ἀπαντῶμεν τὸν Ἱωαννίνων Κλήμεντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, διότι ὑπογράφει ἐν Σιγιλλίῳ τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ Β' τοῦ Ἀκαρνᾶνος τοῦ ἀπὸ Προύσης³ πρὸς τοὺς Μητροπολίτας Μολδοβλοχίας καὶ Οὐγγροβλαχίας περὶ τοῦ Σινᾶ⁴, τῷ δὲ 1693 ἀπαντῶμεν αὐτὸν ἐν Ἱωαννίνοις, ὡς φαίνεται ἐκ τινος συνοδικῆς ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου, ὑπαρχούσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 11φ κώδ. τῆς ἐν Κων-

¹) Ἐπιστολάριον ἐκ διαφόρων ἐρανισθῆν καὶ τυπωθῆν πατριαρχεύοντος τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Θειοτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Καλλινίκου . . . ἐν Κων]πόλει 1804· ἐξεδόθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἱατροφιλοσόφοις Βασιλείου· σελ. 229—230 ἐνθα συγκαταλέγεται αὕτη μεταξύ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων καὶ οὐχὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικολάου. Ἐν τούτοις ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 65 κώδικι τῆς ἐν Ἀθήναις Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ὑπάρχουσι πλεῖσται ὄσαι ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐν αἷς καὶ ἡ ἀνωτέρω (φ. 112α—113β) «Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ κυρίῳ Κλήμεντι», ἐν δὲ τῇ ᾧα σημειοῦται «τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικολάου Βόδα φιλική» ἐξ οὗ φαίνεται, ὅτι εἶναι μᾶλλον αὐτοῦ παρὰ τοῦ πατρός του (πρβλ. Σπ. Λάμπρου, ἐν «Νέφ Ἑλληνομνήμονι» τόμ. Γ' [1906] Ἀθήναι σελ. 447—8). Ἐπίσης ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1494 κώδικι τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾧ περιέχονται καὶ τινες ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικολάου ἐν αἷς ἡ ἀνωτέρω (φ. 357α—358α), ἧτις εἶναι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Νικολάου Βόδα (ἴδε Ἱω. Σακελιάνος, Κατάλογος χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος σελ. 267 Ἀθήναι 1898). Σημειωτέον, ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἐπιστολῆς ἀντέγραψα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 65 (φ. 112α—113β) κώδικος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς.

²) Πρβλ. τὸ ἡμέτερον δημοσίευμα ὁ Βησσαρίων Μακρῆς, ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» Τόμ. Ε' (1930) σελ. 35—36.

³) Μ. Γεδεών, Πατριαρχικοὶ Πίνακες σελ. 607.

⁴) Δελικάνη, Καλλινίκου (νῦν μητροπολίτου Κυζίκου), Πατριαρχικὰ Ἐγγράφα τόμ. Β' σελ. 423—430, Κων]πολις 1904.

σταντινουπόλει Βιβλιοθήκης τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου¹ καὶ δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ Μανουὴλ Γεδεών².

Ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει τὸ ὑπ' ἀριθ. 7863 ἔγγραφο, ὅπερ εἶναι πληρεξούσιον τοῦ Ἱωαννίνων Κλήμεντος πρὸς τὸν Πάνον Στράτην εἰς Βενετίαν, ὅπως δώσῃ ὀγδοήκοντα δουκάτα εἰς τὴν Βασιλικὴν Οἰκονόμου ὡς προῖκα αὐτῆς ἐκ κληροδοτήματος τοῦ Πάνου Ἱερομνήμονος³, εἶναι δὲ τοῦτο τοῦ ἔτους 1695 καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν μετὰ τριῶν ἐγκρίτων τῆς παρούσης πόλεως τῶν Ἱωαννίνων περὶ πίσιπιν πρὸς τοὺς εὐγενεσιτάτους ἄρχοντας ἐπιτρόπους τε καὶ συντέχνους τῆς πιάγκας τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν Ῥωμαίων τῆς Βενετίας διποιήσαντες ἐκλογὴν διὰ τὸ λάσον τοῦ μακαρίτου Πάνου Ἱερομνήμονος τῶν ὀγδοήκοντα δουκάτων ὅπου εἶναι νὰ δίδωνται τὸ κατ' ἔτος εἰς μίαν κορασίδα καλὴν καὶ τιμίαν ἀπὸ σπίτι καλὸν ξεπεσμένον τῆς παρούσης πόλεως διὰ προικίον αὐτῆς εὔρομεν ἐν φόβῳ Θεοῦ (= Θεοῦ), τὴν θυγατέρα τοῦ κὺρ Στέριον Οἰκονόμου τοῦνομα Βασιλικὴν τιμίαν καὶ ἀξίαν ἀπὸ σπίτι καλὸν ξεπεσμένον εἰς τὸ νὰ ἠμπορῇ νὰ σέρῃ τὰ ἄνωθεν ὀγδοήκοντα δουκάτα νὰ δίδωνται εἰς τὸ προικίον αὐτῆς κατὰ τὴν περίληψιν τῆς διαθήκης τοῦ μακαρίτου ἐκείνου δι' ὃ ἡ ἑρηθεῖσα αὐτὴ Βασιλικὴ ὡς παρ' ἡμῶν ἐκλεχθεῖσα ἀποκαθιστᾶ ἐπίτροπον αὐτῆς τὸν τιμιώτατον κὺρ Πάνον Στράτην εἰς τὸ νὰ ζητῇ καὶ νὰ λαμβάνῃ παρὰ τῶν εἰρημένων εὐγενεσιτάτων ἀρχόντων τὰ διαληφθέντα ὀγδοήκοντα δουκάτα καὶ ἀποστέλλειν αὐτὰ ἐνθάδε, ὅπως ἔχη ταύτη ἀποδίδοναι προικίον τῷ μέλλοντι αὐτῇ συζευχθῆναι ἀνδρὶ νομίμῳ κὺρ Δημητρίῳ Βασιλείου. Ὅθεν καὶ τὸ παρὸν ἐγένετο καὶ ἐπεδόθη εἰς ἀσφάλειαν.

1695 Ἰουνίου ιε'.

- † Μητροπολίτης Ἱωαννίνων Κλήμης βεβαιοῖ:
- † Λεοντάρη Γλυκὴ Βεβαιοῦ ὡς ἄνωθεν.
- † Διμήτριος Βασιλόπουλος βεβεόνο ὡς ἄνωθεν
- † Πάνος Μαρούτζης βεβεόνο ὡς ἄνωθεν.
- † Χριστόδουλος Βασιλόπουλος ἐπίτροπος τῆς πιάγκας τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου βεβεόνο ὡς ἄνωθεν.

1) Ἀθ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Κατάλογος τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κων|πόλεως χειρογράφων, ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ «Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κων|πόλεως» τόμ. Κ—ΚΒ' σελ. 99. Κωδ. 11 (φ. 42—43). «Ἀπόφασις συνοδικῆ διαγνώσει γενομένη ἔτσι 1693 περὶ συνοικεσίου τινός ζ' βαθμοῦ ἐξ αἵματος, μέλλοντος γενέσθαι ἐν Κερκύρῃ κατὰ τὰ σταλέντα γράμματα τοῦ μητροπολ. Ἱωαννίνων».

2) Μ. Γεδεών, Κανονικαὶ Διατάξεις Τόμ. Β' σελ. 491—394.

3) Τὸ ἔγγραφο ἀποτελεῖται ἐκ φύλ. 2, καὶ εἶναι τὸ πληρεξούσιον γεγραμμένον ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου. Αἱ διαστάσεις τοῦ φύλλου εἶνε 0,31×0,22, τοῦ δὲ πληρεξουσίου εἶναι 0,20×0,15, εἶναι δὲ τοῦτο αὐτόγραφο τοῦ μητροπολίτου Ἱωαννίνων Κλήμεντος.

Ἐν ἔτει 1697 ἦτο πάλιν οὗτος ἐν Κων/πόλει, διότι ὑπογράφει εἰς δύο Συνοδικὰ Γράμματα¹ τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ Β', ἀλλ' ὅμως καὶ ἄλλοθεν ἐπιβεβαιοῦται τοῦτο ἐκ τῆς γνωστῆς θεολογικῆς ἔριδος (1695—1699) καθ' ἣν ἐπανελημμένως οὗτος κατήγγειλε τὸν Γεώργιον Σουγδουρῆν, ἱερέα καὶ διδάσκαλον τῆς Σχολῆς Γκιούμα, εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Λοσίθειον Νοταρᾶν, ὅστις χαριζόμενος αὐτῷ ἔγραψεν ἐν τῷ Τόμῳ Ἀγάπης² κατὰ τοῦ Γεωργίου Σουγδουρῆ.

Πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ Β' († 1702) ἀπαντῶμεν αὐτὸν ἐν Κων/πόλει, πιθανῶς ἵνα ἀπολογηθῆ διὰ τὰς κατ' αὐτοῦ γενομένας συκοφαντίας ἐπὶ δωροδοκία, ὡς φαίνεται ἐκ μιᾶς συστατικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Καλλίνικον τὸν Β', ἐν ἣ σὺν τοῖς ἄλλοις γράφει: «... ὅπως τὰς ξυνυφανθείσας κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας τῶν ἐγχωρίων ἔχη διαδραῖναν οὐ σμικρὰν δέ, οὐδ' ὀλίγα περὶ δωροδοκίας, καὶ ὡς, τοῖς ἐν τῇ πόλει δυνατοῖς ὁμιληκῶς, καὶ τὰς γνώμας συνθέμενος ἀργυρολογεῖ καὶ αὐτός, καὶ ἄδικεῖ τοὺς πολλούς, καὶ τὸ χορικὸν ἅπαν τῶν ἀσεβῶν ἐκείνων οὐ μεῖον, οὐδὲ συμπαθέστερον. ἀλλ' αὐταὶ μὲν ἴσως εἰσὶ βλασφημίαι, καὶ κατηγορίαι τινῶν, ὑπ' ἀπεχθείας χαλεπὴν κατ' ἐκείνου τραγωδίαν θραυφθῆσαι κατεπειγομένων...». Ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν φαίνεται, ὅτι ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης ἠναγκάσθη πρὸς καιρὸν ν' ἀπαμακρυνθῆ τοῦ ποιμνίου του, ὡς νομίζει καὶ ὁ Π. Μητροπολίτης Παραμυθίας Ἀθηναγόρας, πάντως ὅμως ἡ ἀπομάκρυνσις αὕτη ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1699—1702, ὅποτε ἀπέθανεν ὁ Πατριάρχης Καλλίνικος ὁ Β', κατὰ τὸ διάστημα δὲ αὐτὸ ἔγραψεν καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη.³

Ἐπίσης καὶ κατὰ τὸ 1706 εὐρίσκομεν αὐτὸν ἐν Κων/λει, δι' ἐπαρχιακὰς ὑποθέσεις, ὡς λέγει ὁ Ἀραβαντινός, «καὶ ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν

¹ Ἐπὶ φ. 2β καθέτως: Ἐπίτροπον πρὸς τὸν κύριον Πανοστράτην Ἀδελφοῖ Ρανοστράτι Venezia. Πρὸβλ. Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, Νέος Κουβαρᾶς, ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» τόμ. Α' (1929) σελ. 76.

² Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐνθ' ἄνωτέρω σ. 35. Καλλ. Αἰλικάνη, ἐνθ' ἄνωτέρω σελ. 449—452 ἀπευθύνεται τὸ γράμμα αὐτὸ πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Λοσίθειον περὶ τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων τῶν Λύτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

³ Λοσιθέου Ἱεροσολύμων, Τόμος Ἀγάπης σελ. 1. Ἰάσιον 1698.

⁴ Ἐπιστολάριον . . . ἐνθ' ἄνωτέρω. Πρὸβλ. Θεαγένους Λιβαδά, Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων ἐπιστολαὶ 110 σελ. 155, Τεργέστη 1897. Ἐπανεξέδωκε δ' αὐτὴν ὁ Π. Μητροπολίτης Παραμυθίας Ἀθηναγόρας ἐν «Ἑλλοπία» ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Κλήμης, ἔτος Α' [1931] Ἰωάννινα. Πρὸβλ. Κῶδ. 65 (φῶ8β—59α) ἐξ οὗ μετέγραψα τὸ τεμάχιον αὐτό.

πάντων τῶν ἐκεῖσε φίλων καὶ γνωρίμων διὰ τὴν παιδείαν ἣν διακατεῖχεν.»¹

Ἄλλὰ καὶ ἐν ἔτει 1706 εὐρίσκομεν αὐτὸν ἐν Κων/λει, διότι ὑπογράφει ἐν Σιγγλίῳ πατριαρχικῷ καὶ συνοδικῷ περὶ τῆς ἐν Καστοριά Σχολῆς, ἰδρυθείσης ὑπὸ Γεωργίου Καστριώτου (ἢ Καστριώτου), μεγάλου κομίσου Βλάχας.²

Τὸ Σιγγλίον τοῦτο ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ Émile Legrand³ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 Ἀγιοταρχικοῦ Κώδικος ἐν ᾧ λέγεται ῥητῶς: «... ὅπερ ἐν τῷ Ἱερῷ Κώδικι τοῦ οὐτοῦ πατριαρχικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου κατεπερώθη εἰς μνήμην αἰώνιον».

Ἐπίσης καὶ ἐν ἔτει 1709 ἦτο ὁ Ἱεράρχης Ἰωαννίνων ἐν Κωνσταντινουπόλει⁴, ὅς καὶ ἐν ἔτει 1712, διότι ὑπογράφει ἐν καθαιρετικῷ ἀφοριστικῷ ἀποστολῆς Γράμματι⁵ τοῦ Πατριάρχου Κερκύλλου τοῦ Δ' τοῦ ἀπὸ Κηζίκου⁶ κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Μελετίου Τυπαλδου τοῦ Κεφαλληνίου⁷.

¹) *Η. Ἀ/ραβαντινοῦ], Χρονογραφία Ἡπειρου* τόμ. Β' σελ. 225.

²) *Ἄθ. Πατριδοπούλου - Κεραμίδος, Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας* τόμ. Β' σελ. 381, Πετροῦπολις 1891¹ προβλ. *Καλλιόμων Αελικάνη* ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 656—660.

³) *Émile Legrand*, Bibliothèque de la Sorbonne—Recueil de Documents Grecs Paris 1895 τόμ. VII Z' 58 «Σιγγλίον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν περὶ τῆς Σχολῆς Καστορίας ἰδρυθείσης ὑπὸ Γεωργίου Καστριώτου, μεγάλου κομίσου Βλάχας» ἔτει 1706 Ἰουλίῳ». Σημειωτέον, ὅτι περὶ τῆς εἰρημένης Σχολῆς ἔχομεν δύο εἰσέτι σιγγίλια πατριαρχικά τοῦ ἔτους 1708 καὶ σιγγιλιῶδες Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου τοῦ ἔτους 1715 γραφέν ἐν Ἀνδριανουπόλει, τὰ ὅποια ἐξέδωκεν ὁ Legrand: τὰ δύο πρῶτα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 Ἀγιοτ. Κώδικος, τὸ δὲ ἄλλο ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28 Ἀγιοτ. Κώδ. (προβλ. *Ém. Legrand*, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 58—59, 84, 88, καὶ 194). Ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ ἐδίδασκον ἐν ἔτει 1710 ὁ Ἰωαννίτης Μεθόδιος Ἀνθρακίτης Ἱερεὺς. (ἴδε *Η. Ἀ/ραβαντινοῦ], Χρονογραφία τῆς Ἡπειρου* τόμ. Β' σελ. 277 ὑποσ. 1 καὶ 279 ὑποσ. 1. *Παρατίκα, Σχεδιάσμα.* σελ. 53).

⁴) *Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα*, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 33.

⁵) *Μ. Γεδεών, Πατριαρχ. Πίνακες* σ. 143.

⁶) Ἡ Συνοδικὴ καθαιρέσις ὑπάρχει ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 126 Κώδ. τεύχ. Γ' τῆς ἐν Ἀθήναις Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς (φ. 13α), δωρηθεῖς ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Σταματέλου, ὅστις ἀντίγραφον αὐτῆς ἔστειλε τῷ 1873 εἰς τὸν Ἰωάννην Βελοῦδον περὶ ἧς κατωτέρω γίνεται λόγος (ἴδε *Σπ. Λάμπρου, «Νέος Ἑλληνομνήμων»* τόμ. Ε' (1908) σελ. 311—312. Δυστυχῶς δὲν εὐρίσκεται ὁ Κώδιξ αὐτός ἐν τῇ εἰρημένῃ βιβλιοθήκῃ.

⁷) *Ἡε Τσιτσέλη, Κεφαλληνικά Σύμμικτα* τόμ. Α' σελ. 756 κέ, Ἀθήναι 1904. Ἐν ταῦθα ποιούμενος μνησίαν τοῦ καθαιρετικοῦ ἀφοριστικοῦ γράμματος κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας Μελετίου Τυπαλδου λέγει ὁ Τσιτσέλης, ὅτι τὸ Συνοδικὸν Γράμμα ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Βελοῦδου, ἀντίγραφον δ' αὐτοῦ εὐρέθη ἐν τοῖς ἀρχείοις τῶν ἐπισκοπῶν Κεφαλληνίας καὶ Λευκάδος, ὅπερ ὁμως δὲν ἀληθεύει, διότι ὁ Ἰωάννης Βελοῦδος ἀκριβῶς ἐδημοσίευσεν ἀντίγραφον τοῦ Συνοδικοῦ Γράμματος ἀποσταλὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἰωάν. Σταματέλου καὶ δημοσιευθὲν ἐν τῷ περιοδικῷ «Χρυσάλιξι» τοῦ ἔτους 1873 (ἴδε *Σπ. Λάμπρου, «Ν. Ἑλληνομν.»* τόμ. Ε' (1908) σελ. 311—312) τὸ πρωτότυπον δὲ εὐρίσκειτο ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ τῆς Κεφαλληνίας Γραμματεῖῳ (ἴδ

Κατὰ τὸ ἔτος ὅμως αὐτὸ (1712) εὐρίσκομεν αὐτὸν καὶ ἐν Ἰωαννίνοις, διότι τὸ ἄνωτέρω καθαιρετικὸν Συνοδικὸν γράμμα ἐστάλη εἰς τὸν τότε Μέγαν Πρωτοπαπᾶν Κερκύρας Ἀναστάσιον Αὐλωνίτην ¹ «διὰ τοῦ Πανιερωτάτου Ἰωαννίνων κ. Κλήμεντος» ².

Κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ὑπογράφει οὗτος μετὰ τῶν Κληρικῶν καὶ Ἀρχόντων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐν Ἐκκλησιαστικῷ μαρτυρικῷ Γράμματι, δοθέντι παρὰ τῶν μοναστηρίων Ἰωαννίνων πρὸς τὰ μοναστήρια Τρικκάλων. Τοῦτο εὐρίσκεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1471 Κώδικι τῆς Μητροπόλεως Λα-

¹ Ἰωάν. Βελοῦδου, Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων Ἀποικία ἔκδοσις Β' σελ. 90 κέξ. Βενετία 1893. Τοῦ αὐτοῦ, Χρυσόβουλλα καὶ Γράμματα τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν ἀνήκοντα εἰς τοὺς Φιλαδελφείας Μητροπολίτας καὶ ἑξάρχους Πατριαρχικοὺς σελ. 79—92, Βενετία 1893. ἐνθα σημειοῦται «Ἀντίγραφον Κρατικῶν. Πρὸς τὸν Διδεσμιότατον Πρωτοπαπᾶν τῶν Κορυφῶν» (= Κερκύρας).

² Περὶ Ἀναστασίου Αὐλωνίτου (1693—1715) ἴδε Σπ. Παπαγεωργίου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κερκύρας ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ νῦν σελ. 101 κέ., Κέρκυρα 1920.

²) Ὁ Σ. Παπαγεωργίου λέγει, ὅτι ἐν τῷ Ἀρχειοφυλακείῳ σφύζεται τὸ ἔγγραφο, ὅπερ ἐστειλεν ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης πρὸς τὸν Ἀναστάσιον Αὐλωνίτην, καὶ φέρει χρονολογίαν «1712 Ἰανουαρίου α'». Ἐνταῦθα ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ γραφικοῦ λάθους, διότι τοῦ Ἰωαννίνων Κλήμεντος τὸ ἔγγραφο ἐστάλη οὐχὶ τῷ 1716, ὅτε εἶχεν ἤδη ἀποθάνει ὁ Ἀναστάσιος Αὐλωνίτης, ἀλλὰ πρὸ τοῦ 1716, διότι τῷ 1714 ἀπέθανεν ὁ Κλήμης ὡς δηλοῦται ἐκ μιᾶς φράσεως τοῦ ἔγγραφου αὐτοῦ «... ἀλλ' ἰδοὺ ὅπου συνοδικῶς ἔγραψε γράμματα κατὰ τοῦ αὐτοῦ Μελετίου καθαιρετικά, ... Καὶ ἐπειδὴ διωρίσθησαν εἰς ἡμᾶς νὰ τὰ πέμψωμεν τοῖς ἐφ' οἷς πέμπτονται, ἰδοὺ ὅπου τὰ στέλλομεν εἰς χεῖρας τῆς ἐλλογίμου σου αἰδεσιμότητος...». Ἀλλὰ τὰ γράμματα αὐτὰ ἐστάλησαν τῷ Ἰωαννίνων Κλήμεντι τὸν Ἰούνιον τοῦ 1712, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τινος σημειώματος, ὅπερ προηγεῖται τοῦ Συνοδικοῦ Γράμματος. «Συνοδικὴ καθάρσις τοῦ ἀποστατήσαντος τῆς Ἀνατολικῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Μελετίου Τυπάλδου, ἐν κλειναῖς Ἐνεταῖς Μητροπολίτου Φιλαδελφείας χρηματίσαντος ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ῥωμαίων. Ἐπέμφθη εἰς τὸν τότε Παναγ. Μ. Πρωτοπαπᾶν κ. Ἀναστάσιον Αὐλωνίτην διὰ τοῦ Πανιερωτάτου Ἰωαννικίου (γρ. Ἰωαννίνων) κ.κ. Κλήμεντος αἰμβ (= 1712) ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ, Ἰνδικτῶνος Ε'». Ἐστάλησαν δὲ διὰ τοῦ μητροπολίτου Ἰωαννίνων Κλήμεντος, διότι ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης ἦτο ὑπέρτιμος καὶ ἑξάρχος Κερκύρας (Ἀθ. Παπαδοπούλου Κερκυραῖος, «Τακτικὸν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ Κατάλογος Ἀρχιερέων ἀκμασίντων ἐν αὐταῖς μεταξύ τοῦ ΙΖ' καὶ ΙΗ' αἰῶνος» ἐν τῷ Δ. Ἰ. Ε. Ε. τόμ. Γ' (1889) Ἀθῆναι σελ. 470). Ἐκ τοῦ ἄνωτέρω σημειώματος καταφαίνεται, ὅτι τὸ ἔγγραφο τοῦ Ἰωαννίνων Κλήμεντος δὲν θά εἶναι τοῦ 1716 ἔτους, ἀλλὰ πολὺ πρότερον τούτου, πάντως πρὸ τοῦ 1715 ἔτους, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Ἀναστάσιος Αὐλωνίτης, διότι ὁ Ἰωαννίνων ἄμα τῇ λήψει τῶν γραμμάτων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐστειλεν αὐτὰ συνάψας καὶ τὸ σχετικὸν ἔγγραφο αὐτοῦ ἢ περὶ τὸ τέλος τοῦ 1712 ἢ ἐντὸς τοῦ 1713, πάντως ὅμως οὐχὶ πέραν τοῦ 1714. Τὴν ἀνακρίβειαν αὐτὴν διείδεν ὁ Π. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Ἀθηναγόρας, διὸ καὶ μετὰ δισταγμοῦ δέχεται τὴν χρονολογίαν 1716, ὅτι ἦτο ὁ Ἰωαννίνων τότε ἐν τῇ ζωῇ, ἢ πληροφόρος αὕτη τοῦ Παπαγεωργίου φαίνεται πολὺ ἀπίθανος.

ρίσης, τῷ ἀποκειμένῳ ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἑλλάδος, ἔξ οὗ μετέγραψα αὐτό.

Κῶδ. 1471 (φύλ. 8α)

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ δοθέντος γράμματος παρὰ τῶν μοναστηρίων Ἱωαννίνων πρὸς τὰ ἐνταῦθα μοναστήρια.

Τὸ δὲ καθολικὸν ἀμανέτη εἰς τὸ Λούσικον².

† Ἐνώπιον τῆς ἡμῶν ταπεινότητος καὶ τῶν ὑπογεγραμμένων ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ ἀρχόντων παρασταθέντες οἱ ὀσιώτατοι καθηγούμενοι τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν ἱερῶν μοναστηρίων, ὅτε τοῦ εἰς τοὺς Ὄρους³ εὑρισκομένου παπᾶ Λανιήλ, καὶ ὁ τοῦ εἰς τὰ Τπόλια παπᾶ Θεοφάνης, καὶ ὁ τοῦ ἐκ τῶ Νησίων τοῦ λεγομένου Σπανοῦ παπᾶ Ἱωαννίκιος, ὡμολόγησα[ν] οἰκεία βουλή καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ ὅτι τὰς πενήκοντα ἐπτὰ χιλιάδας τῶν ἄσπρων, ὡς τὰ ἱερὰ Τρικκαλινὰ μοναστήρια τότε κατὰ τὰς Σταγούς Μετεώρων, Βαρλαάμ, καὶ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τὸ λεγόμενον Λούσικον δι' ὑποσχετικῶν ὁμολογιῶν ἐχρεώστον διὰ τὰς ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδας τῶν ἄσπρων, ὡσπερ κοινῶς ἐδανείσθησαν τότε τῆς ἡμετέρας ταύτης ἐπαρχίας μοναστήρια καὶ τὰ ῥηθέντα Τρικκαλινὰ διὰ τῶν κατὰ τὴν Ὀζυτίαν εὑρισκομένων περιβολίων κυβένησιν, ἔλαβον σῶας καὶ τὰς ἀνελλειπεῖς ἐκάστου τῶν ῥηθέντων Τρικκαλινῶν μοναστηρίων τὴν κατὰ ἀναλογίαν ῥιφθεῖσαν εἰδικῶς ὀφειλὴν ἀποτίσαντος, τοῦ μὲν Μετεώρων δηλαδὴ χιλιάδας τῶν ἄσπρων δεκαοκτώ, τοῦ δὲ Βαρλαάμ ἑτέρας χιλιάδας τῶν ἄσπρων δεκαοκτώ, τοῦ Ἁγίου Στεφάνου χιλιάδας ἄσπρων τρεῖς, καὶ τοῦ Λουσίκου χιλιάδας ἄσπρων δεκαοκτώ ἅτινα συμποσούμενα, γίνονται χιλιάδες τῶν ἄσπρων πενήκοντα ἐπτὰ, ὡς ἀνωτέρω διείληπται. Ταύτας τοιγαροῦν τὰς πενήκοντα ἐπτὰ τῶν ἄνω εἰρημένων ἐκ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην καθηγουμένων τελείως ἀπολαβόντων, ἔμειναν τοῦ λοιποῦ οἷ τε πατέρες τῶν διαληφθέντων Τρικκαλινῶν μοναστη-

¹) Ὁ μακαρίτης Σακκελίων σημειοῖ, ὅτι ὁ ὑπ' ἀριθ. 1471 Κῶδιξ, ὡς καὶ ὁ ὑπ' ἀριθ. 1472 τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἀμφότεροι τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης, (ἴδε Ἱω. Σακκελίωτος, Κατάλογος χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος σελ. 263 Ἀθήναι 1892). Ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Κ. Λυοβουνιώτης («Ἱερὸς Σύνδεσμος» ἔτος ΙΒ (Κ) περίοδ. Β' (1916) ἀριθ. 277 κέ. «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν Λαρίσης») φρονεῖ, ὅτι ὁ ὑπ' ἀριθ. 1471 δὲν εἶναι τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης, ἀλλὰ τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης. Ὡς ὅμως μοι ἀνεκοίνωσεν ὁ Π. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Ἀθηναγόρας, πολλάκις ὁ Λαρίσης λόγῳ καιρικῶν περιστάσεων εἶχε τὴν ἑδρὰν αὐτοῦ ἐν Τρίκκῃ, ἐπιτοπίως δὲ λέγεται «Μητροπολίτης Λαρίσης καὶ Τρίκκης» ὡς φαίνεται ἐξ ὑπομνημάτων τῶν δύο κωδίκων ἐκλογῆς ἐπισκόπων τῶν ἐπισκοπῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ θρόνῳ τοῦ Λαρίσης ὑπογράφει ἐν οἷς πολλάκις ὡς ἐξῆς: «ὁ Λαρίσης καὶ Τρίκκης». Πλείονα περὶ τούτων ἴδε εἰς τὴν ἐμβριθῆ μελέτην τοῦ Π. Μ. Παραμυθίας κ. Ἀθηναγόρα, «Ὁ Ἱερομάρτυς Σεραφεῖμ ὑπῆρξε πράγματι Ἀρχιεπίσκοπος Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου;» Ἀθήναι 1931 σελ. 22 κέ.

²) Ἐν τῷ Γράμματι ἀπαντᾷ ὁ τύπος *ρδούσικον* πάντοτε.

³) Πρβλ. Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐν «Ἠπειρ. Χρονικοῖς» ἔτος Δ' (1129) «Νέος Κουβαρᾶς» σελ. 42.

ρίων ἀκαταζήτητοι καὶ ἀνενόητοι, ὡς παντελῶς ἐξοφλήσαντες καὶ ἐκ τὴν Ὀξυτίναν τῶν ἱερῶν ἐκείνων μοναστηρίων περιβόλια πάντη ἐλεύθερα καὶ ἀνεπηρέαστα, ὑπὸ μόνην τὴν ἐξουσίαν τελούντα τῶν μοναστηρίων, καὶ μηδεμίαν εἰς τοῦπιόν παρά τινος ὑπομείνοντα." Οὗτοι χάριν παριστῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐν παντὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης τὴν εἰρημένην ἐξόφλησιν, ἣν οἱ τῶν Τρικκαλινῶν μοναστηρίων πρὸς (=πατέρες) ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν εἰρημένων ἐποίησαν.

Τάληθῆ καὶ βεβαιῶ καὶ ἐν παντὶ ἀμετάτρεπτον διὸ καὶ τὸ παρὸν Ἐκκλησιαστικὸν μαρτυρικὸν Γράμμα ταῖς ἡμετέραις οἰκειοχείροις ὑπογραφαῖς κατασφαλισθὲν ἐπεδόθη τοῖς διαληφθεῖσι Τρικκαλινοῖς πρῶσιν (=πατράσιν) εἰς ἔνδειξιν. Προσέτι καὶ εἴ ποτε τύχει εὗρεθῆναί τινα ὁμολογίαν περὶ τῶν εἰρημένων χιλιάδων λαμβάνουσα[ν] μένει εἰς τὸ παντελὲς ἀνίσχυρον καὶ ἀδέδαιον¹.

Αριθ (=1712) Μαΐου 11:∞

† Ὁ μροπολίτης Ἰωαννίνων Κλήμης βεβαιοῖ:∞

† Γεώργιος Ἱερεὺς ὁ Σουγδουρῆς² μαρτυρῶ ὡς ἄνωθεν.

† Πάνος Παπαϊωάννου μαρτυρῶ ὡς ἄνωθεν.

† Μιχαὴλ Γλυκὺς³ μαρτυρῶ ὡς ἄνωθεν.

¹) Περὶ τῆς Ἱστορίας τῶν Μονῶν τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ μαρτυρικῷ Γράμματι σημειῶ τὰς ἐμβριθεῖς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τοῦ Σεβαστοῦ μου Καθηγητοῦ κ. Νίκου Α. Βέη ἐν αἷς μάλιστα σημειοῖ καὶ τὴν σχετικὴν περὶ αὐτῶν βιβλιογραφίαν· ἴδε: Ν. Α. Βέη, ἐν «Βυζοντίδι» τόμ. Α' (1909) Ἀθῆναι σελ. 191—331 «Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων» καὶ σελ. 557—626 «Σύνταγμα ἐπιγραφικῶν μνημείων Μετεώρων καὶ τῆς πέριξ χώρας μετὰ σχετικῶν ἀρχαιολογημάτων». Ἐν Byzantinisch—Neugriechische Jahrbücher bd. IV (1923) Athen S. 351 κέξ. «Prosopographisches, Hagiologisches und Kunstgeschichtliches über den hl. Bessarion, den Metropolit von Lazissa († 1540).

²) Γεώργιος Σουγδουρῆς ἱερεὺς ἐξ Ἰωαννίνων διαδεχθεὶς τὸν Ἱερομόναχον Βησσαρίωνα Μακρῆν ἐν τῇ Μεγάλῃ Σχολῇ τοῦ Γκιούμα, διδάξας ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1683-1713 ἔτους. Περὶ αὐτοῦ ἴδε Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐν «Ἡπειρ. Χρονικοῖς» τόμ. Δ' (1929) «Νέος Κουβαρᾶς» σελ. 78 ἐν ὑποσημειώσει. Π. Ἀ[ραβαντινοῦ], Χρονογραφ. Ἡπείρου τόμ. Β' σ. 225, 277. Ἰωάν Λαμπρίδου, Περὶ τῶν ἐν Ἡπείρῳ Ἀγαθοεργημάτων μέρ. Α' σ. 80-81. Ἀθῆναι 1880. Κ. Σάθα, Μεσ. Βιβλιοθ. τόμ. Γ' σ. 500. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου (Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν) ἐν «Θεολογία» τόμ. Δ' σ. 8-10. Γεωργ. Ζαβίρα, Ἑλληνικὸν Θέατρον. Ἐκδοσις Γ. Κρέμου σ. 212 Ἀθῆναι 1872. R. Nicolais, Geschichte der Neugriechischen Literatur S. 55 Leipzig 1876. Β. Μυστακίδου, ἐν «Παρνασσῷ» τόμ. Ι (1886) «Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν ἐν Ἰωαννίνοις Σχολῶν—Σχολὴ Γκιούμα—Ἀνέκδοτα ταύτης Σιγίλλια» σελ. 63 κέ. Σπ. Λάμπρου, ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι τόμ. ΙΓ (1916) σ. 285 καὶ ἄλλα.

³) Μιχαὴλ Γλυκὺς, υἱὸς τοῦ Νικολάου Γλυκῆ, Ἰωαννῖται περίφημοι τυπογράφοι ἐν Βενετία. Τινὰς ἐπιστολὰς αὐτῶν ἐδημοσίευσεν ὁ Μητροπολίτης Παραμυθίας Ἀθηναγόρας, ἐνθ' ἄνωτέρῳ σ. 64 «οἰκογένεια Γλυκᾶδων», Π. Λάμπρου, ἐν «Χρυσάκιδι» (Ἀθηνῶν) τόμ. Γ' (1865) σελ. 398 κέ. καὶ τόμ. Δ' (1866) σ. 169 573 597 καὶ ἱστορικὴ πραγματεία περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς τυπογραφίας ἐν Ἑλλάδι», Σπ.

† Πάνος Μαρούτζης¹ μαρτυρῶ.

† Τριαντάφυλλος Μπαλαούρης.

† Σάββας² Δημητρίου μαρτυρῶ.

† Χριστόδουλος Μεμπαριώτης μαρτυρῶ.

† Γεώργιος Ντήλιος³ μαρτυρῶ.

† Χριστόδουλος Βασιλόπουλος μαρτυρῶ.

† Ὁ Λαρίσης Παρθένιος⁴ βεβαιοῖ ὅτι ἴσον ἐστί.

Ἐπίσης καὶ ἐν ἔτει 1713 ἀπαντῶμεν αὐτὸν ἐν Ἰωαννίνοις, διότι γράφει τῷ Πατριάρχῃ Ἱερουσολύμων Δοσιθέῳ⁵.

Ἀναμφιβόλως ὁ Κλήμης ὑπῆρξεν ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων Ἱεραρχῶν τῶν Ἰωαννίνων, οὗ ἡ ποιμαντορία διήρκεσεν ἐπὶ τριάκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη, διὸ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπέτρεψεν αὐτῷ κατὰ τὰς ἐν Κων/πόλει διαμονὰς αὐτοῦ ὡς συνοδικοῦ, ὅπως κατέχη τὴν ἐξέχουσαν θέσιν τοῦ Ἀγκύρας, ὡς φρονεῖ ὁ Π. Μητροπολίτης Παραμυθίας Ἀθηναγόρας⁶, διότι ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς Μονῆς Καστρίτης ἀναφέρεται ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης ὡς «Υπέριμος καὶ Ἐξαρχος Κερκύρας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Ἀγκύρας».

Ἀπέθανεν οὗτος τῷ 1714 ἔτει, οἱ δὲ Ἰωαννῖται ἐζήτησαν παρὰ τοῦ

Βελούδου, ἐν «Χρυσολίθῳ» Βενετίας ἔτος 1863 σελ. 33-39, *A. Helladii Status praesens etc.* σ. 1-11. Ἄνδρ. Παπαδοπούλου Βρεττοῦ ἐν «Ἐθνικῷ Ἡμερολόγιῳ» ἔτος Δ' (1864) σ. 253-260 «Χρονολογικὴ ἐκθεσις ἑλληνικῶν τυπογραφείων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθέντων ἑλληνικῶν βιβλίων ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐγκαθιδρύσεως τῆς βασιλείας κατὰ τὸ 1832».

¹) Πάνος Μαρούτζης, ἢ Μαρούτσης· ὁ οἶκος Μαρούτζη ἦτο ἐκ Παραμυθίας καὶ εἶτα μετόκησεν εἰς Ἰωάννινα, διὸ καὶ Ἰωαννῖται λέγονται, «Φωνὴ Ἠπειροῦ» ἔτ. ΙΑ (2903) Ἀθῆναι ἀρ. 5 12 «Θεσπρωτικὰ Ἀνάλεκτα». Π. Ἀ[ραβαντινοῦ/ Χρονογρ. Ἠπειροῦ τόμ. Β' σ. 265. Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα ἐνθ' ἀνωτέρω σ. 65, 69, 76. Documente Privitoare la Storia Românilor culesc de Eudoxiu de Hurmazaki vol XIII Texti Grecesti... de A. Papadopoulos Kerameus σελ. 191-2 Bucuresti 1909. Παν. Κοντογιάννη, οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸν πρῶτον ἐπὶ Αἰκατερίνης Β' ρωσοτουρκικὸν πόλεμον (1768—1774) Ἀθῆναι 1903 σελ. 81—85.

²) Σάββας Δημητρίου, Ἰωαννίτης. Π. Ἀ[ραβαντινοῦ], ἐνθ' ἀνωτέρω τόμ. Β' σ. 266, Ἰωάν. Λαμπρίδου, Ἠπειροῦτ. μελετήματα τεχ. Α' (περιγραφή τῆς πόλεως Ἰωαννίνων) σ. 80 Ἀθῆναι 1887. Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ τῶν ἐν Ἠπειρῷ Ἀγαθοεργημάτων. μέρος Α' σελ. 25 Ἀθῆναι 1880. κλπ.

³) Γεώργιος Ντήλιος: Ι. Λαμπρίδου. Περὶ τῶν ἐν Ἠπειρῷ Ἀγαθοεργημάτων μέρ. Α' σελ. 79-80. Τοῦ αὐτοῦ, Ἠπειροῦτ. μελετήματα τεχ. Α' σελ. 64 κέ. κλπ.

⁴) Ὁ Λαρίσης Παρθένιος διεδέχθη τὸν Μακάριον τὸν Α' τὸν Χῖον, παραιτηθέντα ἐν ἔτει 1687 καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1687 ἤ τὰς ἀρχὰς 1688—1720 ἦτο μητροπολίτης Λαρίσης ὁ Παρθένιος, ὅστις καὶ ἰδρυτὴς τῆς ἐν Τυρνάβῳ Σχολῆς εἶναι, εἰς ὃν μάλιστα ἔγραψεν ἐπιστολὴν ὁ Ἰωαννίτης Ἀναστάσιος Παπαῦ Βασιλόπουλος ἱερεὺς, ὅστις ὑπῆρξε πρῶτος διδάσκαλος τῆς ἐν Τυρνάβῳ Σχολῆς: Ν. Γιαννοπούλου, Ἐπετηρίς Παρνασσοῦ τόμ. Ι (1914), «Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι Θεσσαλίας» σ. 275 κέ.

⁵) Κ. Σάβα, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη τόμ. Γ' σελ. 526.

⁶) Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 36.

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπως διορισθῆ ἄρχιερεὺς ἐνταῦθα ὁ Ἀθηνῶν Μελέτιος¹ ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, τὸ δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐδέχθη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς Κων/πολιν πρὸς μετάρθρσιν εἰς τὸν θρόνον Ἰωαννίνων· ἐνῶ ὅμως ἐπορεύετο εἰς Κων/πολιν, ἠσθένησε καθ' ὁδὸν καὶ παρέμεινεν ἐπ' ὀλίγον εἰς Λάρισσαν πρὸς νοσηλείαν, ἀναλαβὼν δ' ἐκ τῆς νόσου ἐπορεύθη εἰς Κων/πολιν, ἀλλὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπειδὴ ἐνόμισεν, ὅτι δὲν θέλει τὴν μετάρθρσιν, διότι ἐβράδυνε νὰ φθάσῃ εἰς Κων/πολιν, βιασθέν, ἐχειροτόνησε Μητροπολίτην Ἰωαννίνων τὸν πρωτοσύγκελλον τοῦ Κλήμεντος Ἱεροθέον Ράπτην, ὁ δ' Ἀθηνῶν Μελέτιος ἀφιχθεὶς εἰς Κων/πολιν καὶ εὐρὼν κεχειροτονημένον μητροπολίτην, ἔμεινεν ἐνταῦθα ἐφησυχάζων καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (1714).

Β'

Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ Ο ΧΙΟΣ (1835—1838 καὶ 1840-45)

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακείμ ὁ Χίος ὁ κατὰ κόσμον Ἰωάννης Κοκκώδης² ἐγεννήθη ἐν Καλλιμασιᾷ τῆς Χίου κατὰ τὸς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, διετέλεσε δὲ κατ' ἀρχὰς ἰδιαιτέρος Γραμματεὺς τοῦ Ἰωαννίνων Βενεδίκτου, παρ' ᾧ μένων ἐδιδάσκειτο ἐν τῇ Μητροπόλει ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου Σακελλαρίου³, ἦτο δὲ καὶ Ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ⁴.

Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως, τῷ δὲ 1832 ἔλαβε καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Χειμάρρας, διαδεχθεὶς τὸν Παΐσιον, ὃν ὁ Ἰωαννίνων Ἰωα-

¹) Μητροπολίτου Ἀρτης Σεραφεῖμ Ξενοπούλου, Δοκίμιον Ἱστορικῆς τινος περιλήψεως Ἀρτης καὶ Πρεβέζης σελ. 109—111 Ἀθῆναι 1884 πρβλ. Μελετίου Ἀθηνῶν, Γεωγραφία Παλαιὰ καὶ Νέα ἔκδ. Β' ὑπὸ Ἀνθίμου Γαζῆ τόμ. Α' σελ. 18—19 βίος τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν ὑπ' αὐτοῦ. Βενετία 1807. Πρβλ. II. Ἀφραβαντινοῦ], ἐνθ' ἀνωτέρω τόμ. Β' σ. 226. Σημειωτέον ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος πρ. Ἀσωντοπόλεως Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης ἔχει ἐπιστολὰς τοῦ Ἰωαννίνων Κλήμεντος, ὧν ἡ δημοσίευσίς θὰ συμβάλῃ ἀρκούντως εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ.

²) Μ. Γεδεών, Πατριαρχικοὶ πίνακες σελ. 701—702, Κων/πολις 1884.

³) Κατὰ τὸν Γεδεὼν οὗτος δὲν ἦτο μεγάλης μορφώσεως, διὸ καὶ ἐδιδάσκειτο παρ' αὐτοῦ (τοῦ Σακελλαρίου). Ἰδ. Ἰω. Λαμπρίδου, περὶ τῶν ἐν Ἠπειρῷ ἀγαθοεργημάτων μέρ. Α' σ. 91 ὑποσ. γ'. Ἐπίσης ὀλίγας περὶ αὐτοῦ πληροφορίας εὐρίσκομεν εἰς τὸν ἐπικῆδειον λόγον τὸν περὶ αὐτοῦ ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἱεροδιακόνου καὶ Καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς Γρηγορίου Ζαγαβίνοῦ, δημοσιευθέντα δ' ἐν τῇ «Σαββαταίῳ Ἐπιθεωρήσει Πολιτικῇ καὶ Φιλολογικῇ» τόμ. (Α' 1877—1878) Κων/πολις ἀριθ. φύλ. 36 σελ. 565—570, ἐνθ' ἀναφέρεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Σοφίας Ἰωακείμ ὡς γραμματεὺς, εἶτα δ' ἐχειροτονήθη ὑπ' αὐτοῦ διάκονος καὶ μετὰ ταῦτα προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἰωαννίνων Βενεδίκτου ὡς γραμματεὺς καὶ ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ.

⁴) Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 43.

κείμ' κατὰ τὸ 1831 ἐξώρισε, διότι «εἶχε τεσσάρων ἐτῶν τὰ πτωχικὰ δικαιώματά του ἀσύντακτα ἀπὸ τοὺς ἐπαρχιώτας καθὼς καὶ τὸ συνειθισμένον ἐτήσιον τῆς Μητροπόλεως τῶν Ἰωαννίνων ἀπλήρωτον, ἐπειδὴ δὲν εἶχε συνάξῃ καὶ δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ πληρώσῃ. Λοιπὸν τὸν ἔκαμαν ἐξορίαν διὰ νὰ συνάξῃ αὐτὸς τὰ δικαιώματα, καθὼς καὶ ἐγινε²⁾».

Ἐν τῷ κώδικι τῆς πόλεως Δελβίνου ἀναφέρεται, ὅτι τῷ 1832 ἔλαβε τὴν ἐπισκοπὴν Χειμάρas ὁ Δρυϊνουπόλεως Ἰωακείμ, ὅστις ἦτο προκάτοχος τοῦ Δρυϊνουπόλεως Γαβριήλ Σιφναίου, ὅπερ ὅμως δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι ἐν τῷ αὐτῷ Κώδικι ἀπαντῶμεν τὸν Δρυϊνουπόλεως Γαβριήλ τῷ 1812 καὶ τῷ 1813 ἔλαβεν οὗτος καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Χειμάρas, κατορθώσας διὰ τῆς μεγάλης φιλίας αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν Ἰωαννίνων καὶ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰωαννίνων Γαβριήλ³⁾ νὰ ἐκδιώξῃ ἐξ αὐτῆς τὸν ἐπίσκοπον Ἀμβρόσιον⁴⁾, ὥστε ὁ Δρυϊνουπόλεως Ἰωακείμ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἦτο προκάτοχος τοῦ Γαβριήλ, ἀλλὰ διάδοχος αὐτοῦ, ὡς ἀναφέρεται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ⁵⁾ πρόκειται προφανῶς ἐνταῦθα περὶ κακῆς ἀναγνώσεως τῆς λέξεως «προκάτοχος» ἀντὶ «διάδοχος», ἢ περὶ σφάλματος τοῦ κώδικος· ἄλλως τε, ὡς θὰ εἴπωμεν κατωτέρω, ὁ Ἰωακείμ ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς πατριαρχείας ἐν ἔτει 1878, ἐπομένως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἦτο οὗτος Δρυϊνουπόλεως πρὸ τοῦ 1812· τοιοῦτος ἐγένετο ἀσφαλῶς μετὰ τὸ 1821, ὁπότε καὶ ἀπεσπάσθη ἡ ἐπισκοπὴ Χειμάρas ἀπὸ τῆς Δρυϊνουπόλεως⁶⁾.

Ὁ Δρυϊνουπόλεως Ἰωακείμ κατὰ τὸ ἔτος 1832 λόγῳ τῶν ἐρίδων καὶ τῶν διχονοιῶν εἰς ἃς εὗρίσκετο τὸ ποίμνιον αὐτοῦ κατώρθωσε διὰ τῆς φιλίας αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰωαννίνων Ἰωακείμ⁷⁾ νὰ ἐνωθῇ ἡ Ἐπισκοπὴ Χειμάρas μετὰ τῆς μητροπόλεως Ἰωαννίνων καὶ νὰ εἶναι αὕτη ὑπὸ τὴν

¹⁾ Οὗτος ὑπῆρξε διάδοχος τοῦ Ἰωαννίνων Βενεδίκτου ἐκ Μελενίκου καταγόμενος, ἔλκων ὅμως τὴν καταγωγὴν του ἐκ Χίου. Ἴδε Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 43 ὑποσ. 4.

²⁾ Θ. Μπαμίχα, Κώδιξ τοῦ ναοῦ τῆς πόλεως Δελβίνου ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» ἔτος Ε' (1930) σελ. 67.

³⁾ Κατὰ τὸ 1812—1813 ἀπαντῶμεν Ἰωαννίνων τὸν Γαβριήλ Γκάγκαν τὸν ἐκ Παραμυθίας καταγόμενον· περὶ αὐτοῦ ἴδε Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 42.

⁴⁾ Θ. Μπαμίχα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 65.

⁵⁾ Σεραφεῖμ Ξενοπούλου τοῦ Ἀγίου, Δοκίμιον Ἱστορικῆς τινος περιλήψεως Ἀγίου καὶ Πρεβέξης σελ. 96, Ἀθήναι 1881. Ἐνταῦθα ἀναφέρεται ὁ Γαβριήλ ὁ Σίφνιος ὁ Δρυϊνουπόλεως τῷ 1828, καὶ εἶτα Ἰωακείμ ὁ καὶ Ἰωαννίνων τῷ 1833.

⁶⁾ Θ. Μπαμίχα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 66. Σημειωτέον, ὅτι ὁ Γεδεὼν ἀναφέρει, ὅτι οὗτος ἐγένετο Ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως τῷ 1828 (ἴδε Μ. Γεδεὼν, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 701—702).

⁷⁾ Θ. Μπαμίχα ἐνθ. ἀνωτέρω σελ. 66.

δικαιοδοσίαν τοῦ Ἰωαννίνων¹. Ἀφ' οὗ δ' ἤνωσεν αὐτὴν «διὰ τὰ τέλη αὐτοῦ», ἦλθεν εἰς Δρυϊνούπολιν, ὅπως καθησυχάσῃ τὸ δυστυχὲς ποίμνιον αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐρίδων.

Ὁ Ἰωακείμ διετέλεσε μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως μέχρι τοῦ 1835, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένετο Ἰωαννίνων², διαδεχθεὶς τὸν διὰ συνοδικῆς ἀποφάσεως ἀπομακρυνθέντα Ἰωακείμ τὸν ἐκ Μελενίκου³.

Διετέλεσεν οὗτος μητροπολίτης Ἰωαννίνων μέχρι τοῦ 1838, ὅτε κατ' Αὐγούστον τοῦ ἔτους τούτου διὰ συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐπαύθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Τούτου σώζεται ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας μία ἐπιστολὴ τοῦ 1838 ἔτους πρὸς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἀγγέλον Μουστοξύδην ἀπευθυνομένη⁴, ἣν δημοσιεύομεν ἔνταῦθα:

Τὴν Ὑμετέραν περισπούδαστον ἐκλαμπρότητα ἐκ βάθους ψυχῆς εὐχόμενος ὑπερήδιστα κατασπάζομαι.

† Τὸ ἀπὸ τῆς 6ης τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου ἐκλαμπρον Γράμμα της ἔλαβον, δι' οὗ πληροφορηθεὶς τὰ τῆς πολυεύκτου μοι ἀγαθῆς ὑγιείας της, ὑπερήσθη, εὐχόμενος πρὸς Θεόν, ἵνα καὶ τοῦ λοιποῦ ὑγιαίνουσα διατελῇ ἐν πάσῃ λαμπρότητι, καὶ εὐδαιμονίᾳ ὡς ἐπιποθῇ καὶ παρὰ Θεοῦ ἐξαιτεῖται.

1) Ἐν τῷ εἰρημένῳ Κώδικι λέγεται: «Κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον βλέποντας τὴν ἐπαρχίαν μας χωρὶς ἀρχιερέα ὁ καλὸς Ἰωακείμ καὶ τοὺς ἐπαρχιώτας της εἰς μεγάλην διχονοίαν εὗρε καιρὸν κατάλληλον εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του. Αὐτὸς εἶχε μεγάλην φιλίαν μὲ τὸν Ἰωαννίνων καὶ μὲ τὴν τέχνην του ἔφερε τὸν Ἰωαννίνων νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἐπαρχίαν Χειμάρρας ἐνωμένην μὲ τὴν ἰδικήν του καὶ νὰ εἶναι ἓνας καὶ ὁ αὐτὸς Ἀρχιερεὺς τῶν δύο ἐπαρχιῶν, καὶ ἐγένετο αὕτη ἡ διεστραμμένη καὶ παράνομος ἐνωσις κατὰ τὸν καλογηρικὸν πόθον ἀπὸ τὴν ἀναξιότητα τῶν Χριστιανῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπαρχίας. Ἐνώσας αὐτὴν ὁ καλὸς Δρυϊνουπόλεως διὰ τὰ τέλη του καὶ ἔλθων εἰς αὐτὴν εὗρεν εἰς μεγαλοτάτην δυστυχίαν ἕνεκα τῆς διχονοίας τῶν Χριστιανῶν της.

2) Θ. Μπαμίχα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 68. Φαίνεται, ὅτι δὲν ἦτο καλὸς ἱεράρχης. Ἐν τῷ Κώδικι ἀναφέρεται περὶ αὐτοῦ ὅτι «ἐστάθη μέγας φίλος τοῦ χρυσοῦ καὶ ἔδειξε μεγίστην ἀμέλειαν εἰς τὰς θείας προσταγὰς τοῦ Χριστοῦ. Ἐστάθη ἄξιος φίλος τῆς ἀρπαγῆς καὶ πολλὰ ἀμελής εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν λογικῶν του προβάτων, διότι ὅσον καιρὸν ἐστάθη ἔδω δὲν ἠξιώθη νὰ διορθώσῃ τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα τῆς ἐπαρχίας ταύτης Οὔτε περὶ σχολείου ἐφρόντισε οὔτε περὶ διδασκάλου οὔτε περὶ πνευματικοῦ». κλπ. Θ. Μπαμίχα, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 68. Ἐπίσης ἐσφαλμένως ἀναφέρεται ἔνταῦθα, ὅτι οὗτος μεταβαίνων εἰς Ἰωάννινα, ἐνθα μετετέθη, ἀπέθανεν ἔνταῦθα ἴδε Θ. Μπαμίχα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 68.

3) Μητροπολίτου Παγαρνθίας Ἀθηναγόρα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 43.

4) Ἀριθ. Ἐγγράφου 16.375. Εἶναι αὐτόγραφος ἡ Ἐπιστολή, ἀποτελεῖται ἐκ 2 φύλ. διαστάσεων 0,31×0,23 ἐφ' ἀπλοῦ χάρτου γεγραμμένη, αἱ δὲ διαστάσεις τῆς ἐπιστολῆς (φ. 1α εἶναι 0,25×0,18). Ἐπὶ φ. 2β καθέτως. Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Γενικῷ Ῥωσικῷ Κονσόλῳ τῷ Ἀγγέλῳ Μουστοξύδῃ, ἐν Χῳ λίαν περισπούδαστῳ μοι. Εὐχετικῶς εἰς Θεσσαλονίκην. Φέρει καὶ σφραγίδα ἐξ Ἰσπανικοῦ κηροῦ.

Ἔλαβον καὶ τὸ περίκλυστον Γράμμα τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ διατρίβοντος Πανευγενεστάτου († Ἀλβίξη Κ Ρ) ἀδελφόν της, καὶ εἶδον ὅσα ἐν τῷ ἰδίῳ Γράμματι ὡς ἐκίθησιν ἢ φίλη μοι Πανεκλαμπρότης της περὶ αἰτήσεως τοῦ αὐτοῦ Πανευγενεστάτου ἀδελφόν της, πρὸς ἀπάντησιν τοῦ ὁποίου περικλείεται τὸ παρόν μου ἔνταῦθα. Ἀπαντῶν δὲ καὶ πρὸς αὐτήν, τῇ λέγω μὲ λύπην ἀπαρδειγμάτιστον τῆς ψυχῆς μου, ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ ἀδελφόν της, ἐπειδὴ ἀντίκειται εἰς τὰς ὀφελείας τοῦ ἔνταῦθα ἱεροῦ μοναστηρίου, ἐπιλεγόμενου τοῦ Καϊζικᾶ, θεωρουμένας ἱεράς καὶ ἀπαρabiάστους, δὲν δύναται νὰ λάβῃ τὴν ἐφετὴν αὐτῷ ἐκπεραιώσιν, ἐπεθύμουν ἢ αἰτηοίς του νὰ ἦτον περὶ εὐλογοφανῶν, καὶ δικαίων, ὥστε νὰ φανῇ εὐχάριστος μάλιστα τῇ περισπουδάστῳ μοι ἐκλαμπρότητί της, ἀξιωθεὶς πρῶτος καὶ διὰ γράμματος ποθηταῖς μοι γνώριμαῖς της, ἔσφαλε δὲ μεγάλως ὃ ἐν Βουκουρεστίῳ κύριος Χαρ. Μέλας, ἐξαπατήσας τὸν Πανευγενεστάτον ἀδελφόν της, καὶ περιπλέξας αὐτὸν εἰς ὑπόθεσιν μηδεμίαν βᾶσιν ἔχουσαν ὡς πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς ὁποίας δημοσίᾳ παρητήθη διὰ τοῦ ἔνταῦθα συντρόφου του Ἀναστασίου Παναγιώτου· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τοσοῦτῳ εὐχετικῶς τε καὶ εἰδοποιητικῶς, τὰ δὲ πανέκλαμπρα αὐτῆς ἔτη εἶεν θεόθεν ὅτι πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα.

(αὐλῆ (=1838) Ἰανουαρίου θ' Ἰωάννινα.

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου μοι Ἐκλαμπρότης
διάπυρος εὐχέτης πρὸς Θεὸν
καὶ πρόθυμος εἰς τοὺς Ὅρισμούς.

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ

Μετὰ διετίαν ὅμως κατ' Αὐγούστον τοῦ 1840 ὁ πρόην Ἰωαννίνων Ἰωακείμ ἀνέλαβε πάλιν τὴν μητρόπολιν ταύτην, ἣν διώκησε μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1845, ὅτε προήχθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κυζίκου ἐπὶ διαδοχῇ τοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὑψωθέντος Μελετίου,¹ ἀρχιερατεύσας ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ 1860.

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακείμ εὐρισκόμενος ἐν ἔτει 1841 ἐν Κων/λει ἐπέδιωξε μετὰ τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων συμπολιτῶν αὐτοῦ Καλλιμασιωτῶν νὸ ἰδρυθῆ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν Καλλιμασιᾶ (Χίου) Σχολεῖον ἀλληλοδιδασκικόν, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἐκ τινος ἀποδεικτικῆς Γράμματος τοῦ Μητροπολίτου Χίου Σωφρονίου, ὅπου εἶναι ἐν τῷ κώδικι τῆς Μητροπόλεως Χίου²

¹) Μητροπολίτου *Πατριάρχης Ἀθηναγόρα*, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 44.

²) Γεωργ. Ζολώτα, *Ἱστορία τῆς Χίου* τόμ. Γ' μέρ. Β' Τουρκοκρατία σελ. 464 Ἀθῆναι 1928. Ἐνταῦθα δημοσιεύεται τὸ ἀποδεικτικὸν αὐτὸ Γράμμα. Πρὶν ἀποθάνῃ ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν ἑφορον τῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης Θεόδ. Μαυρογορδάτον εἰς ὃν ἔδωκ 1800 λίρας χρυσᾶς Τουρκίας διὰ τὴν σχολὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἴδε *Γρηγορ. Ζιγαβή* νοῦ ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 605-608. Σημειωτέον ἔνταῦθα, ὅτι ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακείμ ὑπογράφει ἐν Πατριαρχικῷ Γράμματι τοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου τῷ 1855 πρὸς τὸν Μητροπολίτην Βελεγράδων Ἀνθίμον περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτὸν τοῦ τίτλου «τῆς ὑπερτιμίας καὶ ἐξαρχίας, πάσης Ἀλβανίας». Σπ. Λάμπρου «Νέος Ἑλληνομνήμων» τόμ. ΙΖ (1923) σελ. 233-4

Κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1860 ἐξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὡς Ἰωακείμ Β' διώκησε τὴν Ἐκκλησίαν μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1873 καὶ ἐμεινεν ἐπὶ τοῦ θρόνου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπελθόντος τὸν Αὐγούστιον τοῦ 1878 ἔτους. Περὶ αὐτοῦ ἄλλας πληροφορίας θὰ ἠδύνατό τις νὰ εὑρῇ ἐν τῷ κώδικι τῆς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, ὡς καὶ ἐν τοῖς Ἀρχείοις αὐτῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων.

Γ.

Ὁ ἸΩΑΝΝΙΝΩΝ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ (1845—1854)

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωαννίκιος διεδέξατο τὸν Ἰωακείμ, ὅστις ἐν ἔτει 1845 προήχθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κυζίκου, καὶ εἶτα ἐξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, κατήγετο δὲ κατὰ Μυστακίδην ἐκ Μακρύνου ἐκ τῆς οἰκογενείας Ζάγκου¹.

Καὶ τούτου σφύζεται ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ ἐν τῷ Ἀρχείῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας πρὸς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἀγγελον Μουστοξύδην ἀπευθυνομένη, τὴν ὁποίαν δημοσιεύομεν ἔνταῦθα².

Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον πρόξενον Ρωσικὸν

Ἐν Θεσσαλονίκῃ

Κύριον Ἀγγελον Μουστοξύδην.

Ἐκλαμπρότατε!

Ἐδέχθην τὸ ἔκλαμπρον Γράμμα της ἐνσεσημασμένου ἀπὸ της 1ης τοῦ ἡδὴ ἐκπνεύσαντος μηνὸς Ἰουλίου, καὶ εἶδον τὰ ἐν αὐτῷ. Ὅθεν κατὰ τὴν ἀξίωσιν της Ὑμ. Ἐκλαμπρότητος προσεκάλεσα τοὺς ἐπιτρόπους της Ἑλληνικῆς Σχολῆς τοῦ χωρίου Σκαμνέλι, καὶ τοὺς διέταξα νὰ ἀπακαταστήσωσιν ἐπίτροπον, οἷανες καὶ ἔπραξαν οὕτως διὰ τακτικοῦ ἐπιτροπικοῦ αὐτῶν ἐγ-

¹) Μητροπολίτου Παραμυθίας Ἀθηναγόρα, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 44.

²) Ἀριθ. ἐγγράφου 16.775 ἐν ᾧ περιέχονται καὶ ἄλλαι ἀρχιερατικαὶ ἐπιστολαὶ ἐν λφ 11. Ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς φύλλου διαστάσεων 0,27×0,21 καὶ εἶναι ἐφ' ἀπλοῦ χάρου γεγραμμένη τῆς ἐπιστολῆς αἱ διαστάσεις εἶναι 0,12×0,17

γράφου, τὸ ὁποῖον τῇ διευθύνεται διὰ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ ὑποπροξενείου.

Δεχθῆτε ἐκλαμπρότατε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου, μεθ' ἧς ὑποσημειοῦμαι.

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 29ῃ Ἰουλίου 1849.

Τῆς Ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος
διάπυρος εὐχέτης πρὸς τὸν Θεὸν
καὶ φίλος ταπεινός.

Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΑ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ.

Πλείονα περὶ αὐτοῦ γράφει ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Παρρημθίας Ἀθηναγόρας⁵⁾.

Ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Νοέμβριον 1931.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΙΩ. ΣΑΒΡΑΜΗΣ

⁵⁾ *Η. Μητροπολίτου Παρρημθίας Ἀθηναγόρα*, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 44. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Κανδηλῶρος εἰς τοὺς ἐκ Δημητσάνης καταγομένους Ἀρχιερεῖς σημειοῖ καὶ τὸν Ἰωαννίνων Ἰωαννίκιον Σιαγκλῆν, ἐπομένως ἴσως πρόκειται περὶ αὐτοῦ· διότι ὁ προηγούμενος Ἰωαννίκιος ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἐποίμανεν ἐνταῦθα. Πρβλ. *Τάκη Κανδηλῶρου*, *Ἡ Γορτυνία*, σελ. 152, Ἀθήναι 1899.